

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 marca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Toruniu, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Wojciech Modrzyński

Protokolant: stażystka Monika Jabłońska

po rozpoznaniu w dniu: 2 marca 2016 r. w Toruniu

sprawy z powództwa: **M. M.**

przeciwko: **Towarzystwu (...) w W.**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) w W. na rzecz powoda M. M. kwotę **100.720,97 zł** (sto tysięcy siedemset dwadzieścia złotych dziewięćdziesiąt siedem groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 23 lutego 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty
2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 10.848,94 zł (dziesięć tysięcy osiemset czterdzieści osiem złotych dziewięćdziesiąt cztery grosze) tytułem zwrotu kosztów postępowania w tym kwotę 3617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego
3. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Toruniu kwotę 156,21 zł (sto pięćdziesiąt sześć złotych dwadzieścia jeden groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów postępowania

IC 2633/13

UZASADNIENIE

Do Sądu Okręgowego w Toruniu wpłynął pozew M. M. przeciwko Towarzystwu (...) w W. o zapłatę kwoty 100.720,97 zł wraz z odsetkami liczonymi od dnia 23 lutego 2013 roku do dnia zapłaty. W uzasadnieniu swego stanowiska powód wskazał, iż jest właścicielem gospodarstwa rolnego położonego w S. gmina C.. W dniu 12 stycznia 2012 roku powód zawarł z pozwanym Towarzystwem (...) w T. umowę ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych na okres od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku. Wystawiona została polisa numer (...). Powyższa umowa wchodziła w skład pakietu umów ubezpieczeń rolnych gwarantujących powodowi ochronę ubezpieczeniową także w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu posiadanego gospodarstwa rolnego oraz ubezpieczenia dla gospodarstw rolnych – (...).

Powód corocznie zawierał umowy ubezpieczenia gospodarstwa rolnego z pozwanym towarzystwem ubezpieczeniowym od co najmniej ośmiu lat. Powyższa umowa obejmowała ubezpieczeniem: budynek mieszkalny, 2 obory, stodołę, garaż i budynek gospodarczy określony w polisie jako „pozostałe”. W umowach ustalono następujące sumy ubezpieczenia: budynek mieszkalny- 137 000 zł, obora -27 000 zł i 126 000 zł, stodoła - 72 000 zł, garaż - 32 000 zł i budynek gospodarczy - 12 000 zł. W polisie określając wartość sumy ubezpieczenia uwzględniono stopień użycia technicznego dla poszczególnych budynków na chwilę podpisania umowy. W dniu 11 listopada 2012 roku w gospodarstwie powoda miał miejsce pożar, w którym spłonęła część zabudowań gospodarskich tj.: budynek obory oraz

stodoły. Śledztwo wszczęte przez prokuratora Rejonowego w T. zostało umorzone na podstawie art. 17§1 pkt. 2 k.p.k. Spalone budynki były objęte obowiązkowym ubezpieczeniem budynków wchodzących w skład gospodarstwa od ognia i innych zdarzeń losowych. Budynek obory ubezpieczony został na sumę ubezpieczenia w kwocie 126 000 zł. Suma ta uwzględniała rzeczywistą wartość budynku i przyjmowała jego 32% stopień zużycia i wartość w stanie nowym ustaloną na kwotę 185 640 zł oraz budynek stodoły, który został ubezpieczony na sumę 72.000 zł z uwzględnieniem 48% stopnia jego zużycia i wartości w stanie nowym ustalonym na kwotę 137 963 zł. W związku z powyższym, w ocenie powoda, odpowiedzialność pozwanego przy pożarze stodoły i obory sumarycznie ustalona została na poziomie 198 000 zł (jako suma ubezpieczenia za spalone w wyniku pożaru 2 budynki).

W wyniku pożaru uszkodzeniu (spaleniu bądź nadpaleniu) uległa konstrukcja drewniana poszycia dachu, pokrycie z płyt falistych eternitu, wrota drewniane, drzwi drewniane wewnętrzne, szyby zespolone PCV, mury z pustaków, strop drewniany na belkach stalowych, tynk zewnętrzny i wewnętrzny budynku, rury PCV, instalacja odgromowa. Wewnątrz obiektu spaleni i uszkodzeniu uległy: instalacja: elektryczna, wodna służąca do pojenia bydła, udojowa, maszyny i urządzenia oraz płody rolne. Powód niezwłocznie zgłosił powstałą szkodę pozwanemu.

Po pożarze powiatowy Inspektorat nadzoru budowlanego w T. przeprowadził kontrolę w wyniku której stwierdzono, że w celu dalszej eksploatacji budynku należy przeprowadzić jego odbudowę. Zlecono sporządzenie opracowania budowlanego zawierającego opinię wskazującą na to czy w trakcie pożaru naruszone zostały elementy konstrukcyjne obiektu. Prace projektowe i ocenę stanu technicznego wykonał zespół w składzie architekt H. M. i mgr inż. A. S. z (...).

W toku postępowania likwidacyjnego powód dostarczył pozwanemu kosztorys odtworzeniowy sporządzony przez (...) Biuro Kosztorysowe M. T.. Kosztorys w pierwotnej wersji ustalał koszt odbudowy obory i stodoły na kwotę 222 891,24 zł (z podatkiem VAT w kwocie 40 1878,85 zł). Po dokładnym zweryfikowaniu obmiaru i tylko tych elementów budynków, które uległy spaleni kosztorys zweryfikowano na kwotę 143 303,97 zł (w tym uwzględniono podatek VAT w kwocie 26 796,60zł).

W toku postępowania likwidacyjnego pozwany sporządził również kosztorys odbudowy obiektu, w którym ustalił wartość robót remontowo-budowlanych dla stodoły na kwotę 29.612 zł, od której obliczono stopień zużycia budynku - 48 % i dla budynku obory wartość prac remontowo-budowlanych na kwotę 39.978 zł, którą pomniejszono o stopień zużycia budynku - 32 %. Kosztorys ten został dostarczony powodowi dopiero 8 stycznia 2013 roku po dwukrotnym monitowaniu pozwanego do jego dostarczenia. Powodowi wypłacono kwotę 42 583 zł uznając, że ta kwota w pełni rekompensuje poniesioną szkodę.

Pismem z dnia 23 stycznia 2013 roku powód odwołał się od decyzji pozwanego podnosząc, że wypłacona kwota jest nieadekwatna do rzeczywiście poniesionych strat, ponieważ pozwany błędnie ustalił wartość powstałej na skutek pożaru szkody i błędnie ustalił zużycie techniczne objętych ubezpieczeniem budynków w celu zaniżenia wysokości odszkodowania. W piśmie z dnia 9 maja 2013 roku pozwany nie uwzględnił stanowiska powoda. Do pisma dołączono zweryfikowany kosztorys, który został sporządzony przez P. J. z firmy (...), w którym wysokość szkody ustalono na kwotę 63 450 zł przed uwzględnieniem stopnia zużycia budynków. W podanej kwocie nie uwzględniono zysku i podatku VAT.

Pismem z dnia 20 lipca 2013 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty dochodzonej pozwem kwoty uznając, że wypłacone odszkodowanie nie rekompensuje poniesionych strat. Pozwany odpowiedział pismem z dnia 27 sierpnia 2013 roku podtrzymując dotychczasowe swoje stanowisko.

W zakresie żądania odsetek pełnomocnik powoda wskazał, iż pismem z dnia 23 stycznia 2013 roku pozwany został wezwany do zapłaty kwoty 100.720,97 zł tytułem odszkodowania za szkodę poniesioną przez powoda w wypadku. Zgodnie z art. 817 k.c. ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie 30 dni licząc od dnia zawiadomienia o zdarzeniu. W tej sytuacji od dnia 23 lutego 2013 roku pozwany pozostaje w zwłoce z zapłatą żądanej kwoty.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, obciążenie powoda kosztami postępowania i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych wraz z kwotą 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Pozwany zaprzeczył wszelkim twierdzeniom powoda, których bezpośrednio nie przyznał. Przyznał, iż w dniu 11 listopada 2012 roku doszło do wybuchu pożaru w gospodarstwie rolnym powoda. W wyniku zdarzenia spłonęła stodoła i budynek obory. Pozwany przyznał, iż powód był ubezpieczony w pozwanym towarzystwie ubezpieczeniowym od ognia i innych zdarzeń losowych na podstawie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych UFG i PBUK. Ubezpieczone były budynki wchodzące w skład gospodarstwa rolnego, a więc także spalona stodoła i obora. Powód nie otrzymał w związku z zawarciem umowy ubezpieczenia obowiązkowego żadnych ogólnych warunków ubezpieczeń, gdyż stosowane są w tym w tym przypadku wprost przepisy ustawy. We wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia budynków rolniczych strony określiły wartość zużycia obory i stodoły jako budynków wybudowanych w 1976 roku z pustaków i eternitu na odpowiednio 32 i 48%. W związku z dokonaniem urealnienia wartości - suma ubezpieczenia tych budynków dokonana zgodnie z art. 70 ust. 2 pkt 1 ustawy wynosiła 126.000 zł i 72000 zł.

Powód zgłosił pozwanemu zdarzenie odszkodowawcze w dniu 12 listopada 2012 roku i pozwany niezwłocznie wysłał na oględziny swojego likwidatora - P. M. (1), który na miejscu zdarzenia sporządził protokół zniszczeń, a następnie kosztorys naprawy w specjalistycznym programie S., z którego wynikało, że wartość odbudowania stodoły wynosiła 29.312 zł netto natomiast obory 39.978 zł netto. Pozwany od kwot tych potrącił stopień zużycia ustalony na poszczególne budynki i w konsekwencji przyznał powodowi odszkodowanie w kwocie 15 398 zł za straty w budynku stodoły oraz 27 185 zł za straty w budynku obory. Łącznie pozwany wypłacił powodowi 42 583 zł. Zdaniem pozwanego odszkodowanie ustalone zostało prawidłowo, wobec czego powodowi nie przysługuje jakiegokolwiek roszczenie odszkodowawcze ponad wypłaconą kwotę. Dokonane przez pozwanego potrącenia ze względu na stopień zużycia budynków było jak najbardziej zasadne. Powód wybudował uszkodzone budynki w 1976 roku wobec czego materiały z których zostały wniesione przedstawiały dużo niższą wartość od materiałów nowych. Wypłacenie powodowi odszkodowania ustalonego na podstawie cen nowych produktów prowadziłoby do bezpodstawnego wzbogacenia powoda. Pełnomocnik pozwanego zwrócił uwagę, iż sama ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych, w art. 60 ustawy, dopuszcza stosowanie potrącenia z uwagi na zużycie budynku.

Na rozprawie strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd ustalił, co następuje:

Powód M. M. jest właścicielem gospodarstwa rolnego położonego w S. gmina C.. W dniu 12 stycznia 2012 roku M. M. zawarł z Towarzystwem (...) w T. umowę ubezpieczenia budynków, wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, od ognia i innych zdarzeń losowych na okres od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku. W związku z zawartą umową wystawiono polisę numer (...). Powyższa umowa wchodziła w zakres pakietu umów ubezpieczeń rolnych gwarantujących powodowi ochronę ubezpieczeniową w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu posiadanego gospodarstwa rolnego oraz ubezpieczenia dla gospodarstw rolnych (...). Zawierając powyższą umowę powód kontynuował ochronę ubezpieczeniową w pozwanym towarzystwie. Wcześniej przez okres co najmniej ośmiu lat zawierał podobne umowy z pozwanym towarzystwie.

Dowód: polisa ubezpieczeniowa karta - 15

okoliczność bezsporna

W swoim gospodarstwie rolnym powód posiada co najmniej kilka budynków gospodarskich. Umowa ubezpieczenia wskazywała oddzielnie budynek mieszkalny jak i każdy budynek gospodarski i oddzielnie do każdego budynku określała kwotę sumy ubezpieczenia. W przypadku budynku mieszkalnego sumę ubezpieczenia ustalono na kwotę 137 000 zł, w przypadku obory na kwotę 27 000 zł i 126 000 zł, stodoły 72 000 zł, garażu 32 000 zł i budynku gospodarczego na kwotę 12 000 zł. Wskazane wartości były wartościami odpowiadającymi rzeczywistej wartości

budynków na moment zawarcia umowy ubezpieczenia. Powód wraz z agentem ubezpieczeniowym, z którym zawierał umowy ubezpieczenia ustalili w umowie stopień zużycia budynków. I tak dla stodoły wynosił on 48 %, a w przypadku obory 32 %. Strony wskazały, iż wartość stodoły jako budynku nowego wynosiłaby kwotę 137.963 zł, a wartość obory jako budynku nowego wynosiłaby kwotę 185.640 zł. Sumy ubezpieczenia przyjęte w umowie ubezpieczenia stanowiły odzwierciedlenie wartości nowej, pomniejszonej o stopień zużycia budynków (odpowiednio 32 i 48 %).

Dowód: polisa ubezpieczeniowa k 15

zeznanie powoda złożone 2 marca 2016 roku, 00:29:08, k- 276

W dniu 11 listopada 2012 roku w gospodarstwie powoda miał miejsce pożar, w wyniku którego spłonęła część zabudowań gospodarskich tj.: budynek obory oraz stodoły. Śledztwo wszczęte przez prokuratora Rejonowego (...)w T. zostało umorzone na podstawie art. 17§ 1 pkt 2 k.p.k. Prawdopodobną przyczyną pożaru było zwarcie instalacji elektrycznej. W wyniku pożaru zniszczeniu uległy konstrukcje dachów obu budynków. W stodole i oborze spaleniem i zniszczeniu uległy także: słoma i inne ziemiopłody oraz urządzenia związane z produkcją mleka prowadzoną przez powoda. Spaleniem uległy także znajdujące się w oborze elementy zagrody oraz instalacja elektryczna, narzędzia rolnicze i inne urządzenia. Oba budynki nadawały się do odbudowy. Jednak zakres prac koniecznych do przywrócenia ich do stanu poprzedniego był znaczny. Uszkodzeniu uległa część murów, która na skutek działania temperatury utraciła swe właściwości i musiała być rozebrana. Konieczne było wybudowanie nowych nadproży i całej konstrukcji dachu w obu budynkach. W wyniku pożaru spaleniem całkowitemu lub częściowemu uległy następujące elementy budynku: w konstrukcja dachu, pokrycie dachu, wrota drewniane, drzwi drewniane wewnętrzne, szyby okienne zespolone, okna PCV, mury z pustaków gazobetonowych, strop drewniany na belkach stalowych, nadproża żelbetowe, rury PCV, instalacja odgromowa, instalacja elektryczna, instalacja wodna (służąca do pojenia bydła), instalacja udojowa, maszyny i urządzenia oraz ziemiopłody.

Dowód: zeznania świadka M. J. złożone 19.03.2014 roku, 00:04: 22, k-83

zeznania świadka P. M. złożone 19.03.2014 roku, 00:22:20, K- 83

zeznania świadka K. M. złożone 18.06.2014 roku, 00:01:01, K-103

zeznanie powoda złożone 2 marca 2016 roku, 00:29:08, k- 276

opinia biegłego J. B. (1) k – 120 i n.

opinia K. C. k -224 i n.

Już następnego dnia po pożarze na prośbę sołtysa S. u powoda pojawił się mieszkający w pobliżu M. J. (2), który prowadzi działalność gospodarczą w zakresie ubezpieczeń. Sołtys poprosił go, aby pomógł powodowi w przygotowaniu dokumentów pozwalających na szybką wypłatę odszkodowania. Powód hoduje w swoim gospodarstwie krowy i zniszczenie budynku obory uniemożliwiało dalszą produkcję mleka. Z uwagi na zbliżającą się zimę powód zmuszony był jak najszybciej rozpocząć prace budowlane i odbudować oba budynki, tak by zapewnić krowom odpowiednie schronienie zimą. Powód niezwłocznie zawiadomił również pozwanego o powstałej szkodzie. Po pożarze okazało się, iż odbudowa zniszczonych budynków możliwa będzie po sporządzeniu stosownego projektu budowlanego. Takie zalecenia wydał Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w T.. Na zlecenie powoda sporządzono opracowanie budowlane zawierające opinię wskazującą na to czy w trakcie pożaru naruszone zostały elementy konstrukcyjne obiektu. Prace projektowe i ocenę stanu technicznego wykonał zespół w składzie architekt H. M. i mgr inż. A. S. z (...).

W toku postępowania likwidacyjnego powód dostarczył pozwanemu kosztorys odtworzeniowy sporządzony przez (...) Biuro Kosztorysowe M. T.. Kosztorys w pierwotnej wersji ustalał koszt odbudowy obory i stodoły na kwotę 222 891,24 zł (podatkiem VAT w kwocie 40 1878,85 zł). Po dokładnym zweryfikowaniu obmiaru i tylko tych elementów

budynków, które uległy spaleni kosztorys zweryfikowano na kwotę 143 303,97 zł (w tym uwzględniono podatek VAT w kwocie 26 796,60zł).

Dowód: dokumenty szkody k-4-6, 11-14, 36

zeznania powoda złożone 2 marca 2016 roku, 00:29:08, k- 276

Pozwany na miejsce pożaru wysłał likwidatora szkód P. M. (1), który dokonał szczegółowych oględzin zniszczeń obu budynków, przygotował stosowaną dokumentację fotograficzną i określił zakres uszkodzeń powstałych na skutek pożaru. Stosowny protokół P. M. (1) przekazał do pozwanego Towarzystwa (...), które na jego podstawie zleciło przygotowanie kosztorysu oceniającego wysokość poniesionych szkód. W wyniku postępowania likwidacyjnego ustalono wartość szkody na łączną kwotę 42.583 zł (15.398 zł stodoła i 27.185 zł obora). Powód nie zgodził się z przyjętymi wysokościami szkody. Ponownie na oględzinach pojawiła się pracownica pozwanego – K. M. (2), która dokonała oględzin odbudowywanych budynków i określiła zakres szkód. Pozwany podtrzymał swoje wcześniejsze stanowisko i wypłacił powodowi kwotę 42.583 zł.

Dowód: dokumenty akta szkody k-37.5

zeznania świadka M. J. złożone 19.03.2014 roku, 00:04: 22, k-83

zeznania świadka P. M. złożone 19.03.2014 roku, 00:22:20, K- 83

zeznania świadka K. M. złożone 18.06.2014 roku, 00:01:01, K-103

zeznania powoda złożone 2 marca 2016 roku, 00:29:08, k- 276

Wartość kosztorysowa prac koniecznych do odbudowy obu budynków wynosi łącznie 148.199,09 zł (odpowiednio 85215,48 zł dla obory i 62983,61 zł dla stodoły).

Dowód: opinia J. B. k- 120 i n., k-166 i n. i zeznanie biegłego z 22.04.2015, 00:05:13

k-199

opinia K. C. k -224 i n., 253 i n. i zeznania biegłego z 2.03.16, 00:02:59,k-278

dokumenty k -23-33

pismem z dnia 23 stycznia 2013 roku działający w imieniu powoda M. J. (2) wstąpił do Zarządu Towarzystwa (...) z żądaniem ponownego rozpoznania sprawy i przyznania odszkodowania odpowiadającemu kosztorysowi złożonemu do akt szkody sporządzonego przez (...) Biuro Kosztorysowe M. T.. W piśmie tym działający w imieniu powoda (...) M. J. (2) żądał wypłaty ponad dotychczas przyznane odszkodowanie dodatkowo kwoty 100.720,97 zł. Pozwana firma ubezpieczeniowa, pismem z dnia 9 maja 2013 roku, odmówiła wypłaty dodatkowego odszkodowania wskazując, iż w jej ocenie wypłacone powodowi odszkodowanie zostało ustalone prawidłowo i odzwierciedla rzeczywiście poniesione przez niego szkody. Pozwana wskazała, iż wartość ustalonych przez swoich rzeczoznawców prac związanych z odbudową spalonych budynków należało pomniejszyć o stopień ich zużycia w chwili pożaru tj.: 32 i 48%. Do pisma dołączono zweryfikowany kosztorys, który został sporządzony przez P. J. z firmy (...), w którym wysokość szkody ustalono na kwotę 63 450 zł przed uwzględnieniem stopnia zużycia budynków. W podanej kwocie nie uwzględniono zysku i podatku VAT.

Pismem z dnia 20 lipca 2013 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty dochodzonej pozwem kwoty uznając, że wypłacone odszkodowanie nie rekompensuje poniesionych strat. Pozwany odpowiedział pismem z dnia 27 sierpnia 2013 roku podtrzymując dotychczasowe swoje stanowisko.

Dowód: dokumenty akta szkody k- 42 i n.

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o zeznania świadków: M. J. (2), P. M. (1), K. M. (2), złożone do akt sprawy dokumenty, w szczególności dokumenty z postępowania likwidacyjnego szkody oraz opinię biegłego J. B. (1) i K. C. (2) oraz zeznanie powoda.

Sąd uznał zeznania świadków za wiarygodne w zakresie ustalonego stanu faktycznego, w szczególności zakresu zniszczeń wywołanych pożarem w zabudowaniach gospodarczych powoda, pomocy udzielonej powodowi po pożarze i w zakresie wypłacenia powodowi odszkodowania. W tym zakresie zeznanie te są spójne, logiczne i konsekwentne. Nadto w pełni korespondują ze złożonymi do akt sprawy dokumentami.

Sąd uznał za w pełni wiarygodne dokumenty złożone do akt sprawy. Żadna ze stron nie kwestionowała złożonych dokumentów, w tym także znajdujących się w aktach z likwidacji szkody. W ocenie Sądu ich prawdziwość nie budziła żadnej wątpliwości.

Sąd uznał za wiarygodną opinię biegłego J. B. (1) z poniższymi uwagami. Biegły B. ustalił zakres zniszczeń i konieczne prace służące do odbudowy zniszczonych budynków. Biegły ustalił, iż co do zasady kosztorysy i projekty odbudowy spalonych budynków sporządzone na zlecenie powoda były prawidłowe i określały rzeczywisty zakres prac koniecznych do odbudowania zniszczonych budynków i wskazywały właściwe wartości prac i materiałów koniecznych do tych prac. Opinia ta jest logiczna, konsekwentna. J. B. (1) wyjaśnił szczegółowo wątpliwości do opinii i wskazał na jakich elementach cenotwórczych oparł się kontrolując prawidłowość złożonego kosztorysu. Biegły natomiast, sugerując się stanowiskiem pozwanego, błędnie obniżył wartość koniecznych prac uwzględnionych w kosztorysie o przyjętą w polisie wartość zużycia budynków (o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia).

Sąd uznał za w pełni wiarygodną opinię K. C. (2). Biegły potwierdził prawidłowość wyliczeń J. B. (1) w zakresie kosztorysu robót budowlanych i jednoznacznie odniósł się do zapisów ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 392 ze zmianami), wskazując na regulacje określające sposób wyliczenia sumy ubezpieczenia i sposobu likwidacji szkody. W ocenie sądu złożona do akt opinia kompleksowo odnosi się do zleconych biegłemu zagadnień. Jest wyczerpująca i konsekwentna. Biegły w opinii, opinii uzupełniającej i swoich wyjaśnieniach w sposób logiczny i konsekwentny wyjaśnił wątpliwości co do zakresu koniecznych prac do odbudowy spalonych budynków i ich wartości. Potwierdził wnioski biegłego J. B. w tym zakresie i odniósł się do nieprawidłowej praktyki obniżania wartości odszkodowania o stopień zużycia budynków przy określeniu sumy ubezpieczenia w zakresie odpowiadającym ich rzeczywistej wartości.

W ocenie Sądu stan faktyczny w zakresie rozmiaru zniszczeń wywołanych pożarem i przebiegu dotychczasowego postępowania likwidacyjnego był bezsporny między stronami. Fakt odpowiedzialności odszkodowawczej po stronie pozwanego również nie budził wątpliwości. Pozwany przyznał, iż ubezpieczał budynki wchodzące w skład gospodarstwa rolnego powoda i przyznał, iż w toku postępowania likwidacyjnego wypłacił powodowi kwotę 42.583 zł. Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do ustalenia prawidłowości kosztorysu prac związanych z odbudową zniszczonych w wyniku pożaru budynków oraz ustalenia czy pozwany prawidłowo obniżył wartość wypłaconego odszkodowania o stopień zużycia budynków tj. odpowiednio o 32 i 48%.

W pierwszej kolejności, w ocenie Sądu, trzeba odnieść się do regulacji zawartej w ustawie z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 392 ze zmianami).

Zgodnie z art. 67 ust. 1 i 2 pkt 1 powołanej ustawy z tytułu ubezpieczenia budynków rolniczych przysługuje odszkodowanie za szkody powstałe w budynkach na skutek zdarzeń losowych w postaci: ognia, huraganu, powodzi, podtopienia, deszczu nawalnego, gradu, opadów śniegu, uderzenia pioruna, eksplozji, obsunięcia się ziemi, tąpnięcia, lawiny lub upadku statku powietrznego. Za szkody spowodowane przez: ogień - uważa się szkody powstałe w wyniku

działań ognia, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozszerzył się o własnej sile. Nie budzi wątpliwości w świetle przywołanego przepisu, iż ochroną ubezpieczeniową były objęte budynki gospodarskie należące do powoda w związku z zawartą umową ubezpieczenia z dnia 12 stycznia 2012 roku – polisa nr (...). Zawarta umowa ubezpieczenia obejmowała swoim zakresem szkody powstałe w wyniku pożaru.

Przepis art. 70 ust 1 powołanej ustawy w sposób jednoznaczny wskazuje zakres umowy ubezpieczenia odnosząc się do obowiązku ustalenia sumy ubezpieczenia oddzielnie dla każdego budynku. Powyższy przepis wskazuje, iż sumę ubezpieczenia, odrębnie dla każdego budynku rolniczego, ustala ubezpieczający z zakładem ubezpieczeń. Suma ubezpieczenia budynku rolniczego może odpowiadać wartości:

- 1) rzeczywistej tego budynku, przez którą rozumie się wartość w stanie nowym w dniu zawarcia umowy, pomniejszoną o stopień zużycia budynku rolniczego;
- 2) nowej - w odniesieniu do budynków nowych oraz takich, których stopień zużycia w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia nie przekracza 10%.

Zgodnie z art. 70 ust. 3 ustawy suma ubezpieczenia może być ustalona na podstawie:

- 1) cenników stosowanych przez zakład ubezpieczeń do szacowania wartości budynków;
- 2) załączonego powykonawczego kosztorysu budowlanego, sporządzonego zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalenia wartości robót budowlanych obowiązującymi w budownictwie, przez osobę posiadającą uprawnienia w tym zakresie albo wyceny rzeczoznawcy; w tych przypadkach ustalenie sumy ubezpieczenia następuje na wniosek ubezpieczającego w razie ubezpieczenia budynku według wartości określonej w ust. 2 pkt 2.

Normy zużycia budynków rolniczych określa zakład ubezpieczeń stosownie do przepisów prawa budowlanego.

W omawianej sprawie strony zawarły umowę ubezpieczenia w dniu 12 stycznia 2012 roku i ustaliły w polisie oddzielnie dla każdego budynku sumę ubezpieczenia. Suma ubezpieczenia stodoły wynosiła - 72.000 zł, a obory - 126.000 zł. Powyższe wartości ustalały rzeczywistą wartość obu budynków na chwilę zawarcia umowy ubezpieczenia. Strony umowy wyraźnie wskazały, iż przyjmują wartość stodoły w stanie nowym na kwotę 137.966,00 zł i przyjmują stopień jej zużycia na moment zawarcia umowy na 48%. W tej sytuacji suma ubezpieczenia została obniżona do wartości rzeczywistej tj. 72.000 zł. Podobnie w przypadku budynku obory, strony określiły jej wartość w stanie nowym na sumę 185.640,00 zł i przyjęły stopień jej zużycia na 32%. Stosownie do przyjętego stopnia zużycia obniżyły wartość sumy ubezpieczenia do kwoty 126.000 zł.

Suma ubezpieczenia jest kwotą określoną w umowie ubezpieczenia, stanowiącą górną granicę odpowiedzialności ubezpieczyciela w umowach ubezpieczenia mienia. Suma ubezpieczenia odnoszona jest do wartości ubezpieczeniowej. W przypadku zaistnienia wypadku ubezpieczeniowego, powodującego konieczność wypłacenia odszkodowania ubezpieczyciel pokrywa szkody tylko do kwoty odpowiadającej sumie ubezpieczenia niezależnie od rzeczywistej wysokości poniesionych strat. Oznacza to, iż w przypadku szkód przekraczających sumę ubezpieczenia ubezpieczyciel odpowiada wyłącznie do wysokości przyjętej sumy ubezpieczenia.

Przepisy powołanej ustawy regulują także sposób ustalania należnego ubezpieczonemu odszkodowania. Zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy wysokość szkody ustala się, z uwzględnieniem art. 69, na podstawie:

- 1) cenników stosowanych przez zakład ubezpieczeń; ustalenie wysokości szkody na podstawie tych cenników następuje w każdym przypadku niepodejmowania odbudowy, naprawy lub remontu budynku;
- 2) kosztorysu wystawionego przez podmiot dokonujący odbudowy lub remontu budynku, odzwierciedlającego koszty związane z odbudową lub remontem, określone zgodnie z obowiązującymi w budownictwie zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych - przy uwzględnieniu dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i

wyposażenia; jeżeli suma ubezpieczenia została ustalona według wartości rzeczywistej, uwzględnia się również faktyczne zużycie budynku od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń do dnia powstania szkody.

Przepis art 69 ustawy wskazuje, iż wysokość szkody w budynkach rolniczych:

- 1) zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub odbudowy;
- 2) zwiększa się w granicach sumy ubezpieczenia o udokumentowane koszty uprzątnięcia miejsca szkody w wysokości do 5% wartości szkody.

Powołany przepis art. 68 ustawy nakłada na zakład ubezpieczeń obowiązek corocznego aktualizowania cenników, o których mowa w ust. 1 pkt 1. Przyznaje również zakładowi ubezpieczeń prawo do zweryfikowania zasadności, wielkości i wartości robót ujętych w przedstawionym przez ubezpieczającego kosztorysie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2. Kosztorys ten powinien zostać przedłożony przez ubezpieczającego najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia powstania szkody.

Jak wynika z powołanych przepisów likwidacja szkody może nastąpić w przypadku odbudowy zniszczonych budynków na podstawie kosztorysu wystawionego przez podmiot dokonujący odbudowy lub remontu budynku, odzwierciedlającego koszty związane z odbudową lub remontem, określone zgodnie z obowiązującymi w budownictwie zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych - przy uwzględnieniu dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia (art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy). Z powyższego zestawienia wynika, iż to ubezpieczony dokonujący odbudowy jest zobligowany do przedłożenia zakładowi ubezpieczeń stosownego kosztorysu będącego podstawą ustalenia należnego odszkodowania. W omawianej sprawie M. M. niezwłocznie po powstaniu szkody zawiadomił o niej ubezpieczyciela i przystąpił do prac związanych z odbudową zniszczonych budynków. Przedłożył ubezpieczycielowi kosztorys prac opiewający na kwotę 143.303,97 zł (z uwzględnieniem kwoty podatku VAT w wysokości 26.796,68 zł).

W ocenie Sądu wskazana kwota powinna stanowić podstawę ustalenia należnego powodowi odszkodowania w postępowaniu likwidacyjnym. Pozwany zakwestionował przedłożony kosztorys i dokonał własnych ustaleń zakresu prac koniecznych do odbudowania obu budynków i odmiennie określił koszt wskazanych prac na znacznie niższą kwotę.

W ocenie Sądu stanowisko pozwanego jest niezasadne.

Jak wynika z opinii biegłego J. B. (1) łączny koszt odbudowy obu budynków wyniósł 148.199,09 zł (odpowiednio 85215,48 zł dla obory i 62983,61 zł dla stodoły). Prawidłowość szacunków biegłego określających wartość prac potwierdził biegły K. C. (2). Opinia sporządzona została o wartości ujęte w periodyku obrazującym wartość cen i robocizny w zakresie robót budowlanych w okresie prowadzonej odbudowy – (...). Powyższy periodyk jest powszechnie stosowanym, do kosztorysowania robót budowlanych. Prawidłowość działań biegłego w tym zakresie nie budzi żadnych wątpliwości. Opinia w tym zakresie, jak wyżej wskazano, jest logiczna i konsekwentna i należało jej dać wiarę. Biegły J. B. (1) jest inżynierem budownictwa, od wielu lat pełni funkcję biegłego sądowego. Posiada zatem zarówno odpowiednią wiedzę specjalistyczną jak i doświadczenie do sporządzenia opinii w zakresie kosztorysu odbudowy spalonych budynków.

Wskazane przez biegłego wartości prac związanych z odbudową zniszczonych budynków (odpowiednio 85215,48 zł dla obory i 62983,61 zł dla stodoły) mieszczą się w zakresie przyjętych w polisie sum ubezpieczenia (stodoły - 72.000 zł, a obory - 126.000 zł). Przyjęta zatem łączna wartość kosztorysowa prac związanych z likwidacją szkody powinna wynosić 148.199,09 zł i ta kwota stanowiłaby podstawę ustalonego w sprawie odszkodowania należnego powodowi.

Zdaniem Sądu pozwany i za nim biegły J. B. (1) błędnie przyjęli, iż wskazane kwoty winny być pomniejszone o stopień zużycia budynków. Stanowisko takie byłoby zasadne, gdyby w umowie ubezpieczenia przyjęto jako podstawę ustalenia sumy ubezpieczenia wartość budynków nowych, a nie wartość rzeczywistą. W niniejszej sprawie, co należy podkreślić raz jeszcze, strony w umowie ubezpieczenia określiły rzeczywistą wartość budynków tj. uwzględniającą stopień ich

zużycia. W tej sytuacji przyznawane odszkodowanie uwzględniać winno wartość rzeczywiście podniesionych szkód do wartości sumy ubezpieczenia. Oznacza to, iż w przypadku powstania szkody ubezpieczyciel zwraca koszty rzeczywiście poniesione ustalone w oparciu o kosztorys do wartości sumy ubezpieczenia. W przypadku gdyby wartość szkody przekroczyła sumę ubezpieczenia wartość wypłaconego odszkodowania ograniczona zostałaby do wysokości sumy ubezpieczenia. Odmienny pogląd prezentowany w niniejszej sprawie przez pozwanego jest błędny. Stanowisko w oparciu, o które każde wypłacane odszkodowanie winno być pomniejszane o stopień zużycia budynków powoduje, iż ubezpieczony nigdy nie otrzymałby odszkodowania odpowiadającego sumie ubezpieczenia, co jest sprzeczne z przepisami powołanej ustawy jak i zawartą umową. W tej sytuacji nawet w przypadku szkody całkowitej i całkowitemu zniszczeniu budynku wartość wypłaconego odszkodowania musiałaby ulec pomniejszeniu o stopień zużycia budynku, co powodowałoby pomniejszenie sumy ubezpieczenia, która jest górną granicą odpowiedzialności ubezpieczyciela. Takie stanowisko pozwanego jest oczywiście niewłaściwe i nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd Okręgowy podziela pogląd wyrażony w tym zakresie przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu z dnia 21 sierpnia 2013 roku (w sprawie sygn. akt I ACa 748/13, Lex nr 1500868) wskazujący, iż z treści art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, nie wynika, aby ustalone koszty naprawienia szkody miały być pomniejszane o ustalony w dokumencie ubezpieczenia stopień zużycia budynku. Z treści art. 13 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych wynika, że odszkodowanie z ubezpieczenia mienia musi odpowiadać wysokości szkody oraz mieścić się w granicach sumy ubezpieczenia. Celem ubezpieczenia obowiązkowego jest bowiem umożliwienie ubezpieczonemu naprawy zniszczonego na skutek zdarzeń losowych mienia. Regulacje przewidziane art. 70 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych służą dostosowaniu sumy ubezpieczenia do wartości ubezpieczeniowego mienia. Stąd też ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie równe wysokości poniesionej przez ubezpieczonego szkody, jednak z uwzględnieniem ograniczenia odpowiedzialności do wysokości sumy ubezpieczenia. Zupełnie bezprzedmiotowe w tej sytuacji są dywagacje pozwanego na temat ewentualnego wzbogacenia się powoda z uwagi na użycie materiałów nowych do odbudowy. Przede wszystkim wskazać należy, iż w przypadku szkody na mieniu (budynku) każda odbudowa, co do zasady, odbywa się z materiałów nowych. Nie ma możliwości bowiem nabycia materiałów używanych. Należy mieć również na uwadze, iż od chwili wybudowania budynków stodoły i obory wielokrotnie zmieniały się przepisy określające normy jakie muszą spełniać tego typu budynki (w tym także ppoż.). Pierwotnie budynek obory pokryty był dachem eternitowym. Dziś przepisy budowlane i sanitarne zabraniają stosowania tego pokrycia dachowego. Podobnie rzecz wygląda w przypadku drzwi do stodoły. Na te okoliczności prawidłowo wskazał na przesłuchaniu w dniu 2 marca 2016 roku biegły K. C. (2). Wskazał, iż obecnie istnieje wymóg stosowania drzwi obitych blachą ocynkowaną i nie ma możliwości użycia wyłącznie drewnianych drzwi. Odbudowa budynku musi zakładać przywrócenie stanu budynku sprzed zdarzenia, w zakresie jego standardu, wielkości itp. Nie można przez to rozumieć wyłącznie prostego odwzorowania budynku sprzed zniszczenia z użyciem materiałów identycznych do tych z jakich budynek był budowany 30-40 lat temu. Właśnie w tym celu w umowie ubezpieczenia budynku ustalona została wartość rzeczywista budynków uwzględniająca ich zużycie. W przypadku zniszczenia całkowitego któregoś z budynków ubezpieczyciel winien wypłacić ubezpieczonemu wynikającą z umowy ubezpieczenia sumę ubezpieczenia, choć oczywistym jest, iż koszt odbudowania zniszczonego budynku jest znacznie większy. Do takiego mechanizmu sprowadza się przyjęty w umowie i wynikający z powołanej wyżej ustawy sposób likwidacji szkody.

Mając powyższe na uwadze wysokość należnego powodowi odszkodowania ustalić należy, od wartości wynikających ze złożonego kosztorysu (85.215,48 zł dla obory i 62.983,61 zł dla stodoły). W ramach postępowania likwidacyjnego pozwany wypłacił powodowi łącznie 42.583 zł (15.398 zł stodoła i 27.185 zł obora). w tej sytuacji wartość należnego powodowi odszkodowania winna zostać pomniejszona o wartość dotychczas wypłaconych kwot. Wartość należnego powodowi roszczenia wynosi zatem w przypadku budynku obory – 58.030,48 zł (85.215,48 – 27.185= 58.030,48), a w przypadku stodoły 47.585,61 zł (62.983,61 – 15.398= 47.585,61). Łączna wartość wynosi 105.616,09 zł. Powód w niniejszym postępowaniu dochodził jednak kwoty niższej tj. 100720,97 zł i taką kwotę winien mu wypłacić pozwany dodatkowo jako należne odszkodowanie z związku ze zdarzeniem (szkodą wywołaną pożarem z dnia 11 listopada 2012 roku).

W ocenie Sądu powód również w sposób prawidłowy wskazał termin należnych odsetek. Pismem z dnia 23 stycznia 2013 roku pełnomocnik powoda wystąpił do ubezpieczyciela o wypłatę należnego mu odszkodowania w kwocie

dochodzonej pozwem. Pozwany odmówił wypłaty. Zgodnie z art. 817§1 k.c. ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. W tej sytuacji zgodzić się należy, iż z upływem 30 dnia od chwili zgłoszenia żądania ubezpieczyciel pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia. Zgodnie bowiem z art. 481§1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. W wyroku Sąd uwzględnił zmianę treści art. 481§2k.c. w zakresie wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016 roku.

Mając powyższe na uwadze Sąd zgodnie z powołanymi wyżej przepisami orzekł jak w sentencji orzeczenia. O kosztach orzeczono w myśl art. 98 k.p.c. Zgodnie z zasadą wyrażoną w powyższym przepisie strona przegrywająca ma obowiązek zwrotu stronie wygrywającej koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw. Na koszty w niniejszej sprawie składają się następujące kwoty: opłata od pozwu – 5037,00 zł, koszty sporządzenia opinii – łącznie 5883,72 zł, koszty stawienia świadka na rozprawie – 40 zł oraz koszty wynagrodzenia pełnomocnika – 3600 zł ustalone w oparciu §6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 490 ze zmianami) w zw. z §21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804) i powiększone o opłatę skarbową w kwocie 17zł.

Powód w niniejszej sprawie poniósł koszty opłaty od pozwu oraz uiścił w toku postępowania zaliczki na wydatki w łącznej kwocie 2194,94 zł. Pozwany uiścił w toku postępowania zaliczki na wydatki w łącznej wysokości 3532,57 zł. Zgodnie z dyspozycją art. 98 k.p.c. pozwany winien zwrócić powodowi kwotę 10.848,94 zł (5037+2194,94+3617=10848,94 zł). Pozwany winien zwrócić do skarbu Państwa –Sądu Okręgowego w Toruniu kwotę 156,21 zł tytułem brakującej części kosztów sądowych.

SSO Wojciech Modrzyński

informacje o jednostce

orzeczenia sądów

komentarze

informacje o jednostce

orzeczenia sądów

komentarze

informacje o jednostce